

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1983. VIII, 199 s., 22 cm. DM 53,-.

Med et bredt udgangspunkt i 16 siders referencer præsenteres dette videnskabsteoretiske værk. Målet med bogen er ikke at give en indføring i kulturgeografien, men derimod at diskutere, hvilke strukturer i det økologiske system »menneske-jord«, som kun lader sig forklare ud fra det menneskelige væsen. De antropologiske aspekters bidrag til forståelsen af de kulturgeografiske processer og mønstre er det centrale tema i bogen, som klart henvender sig til den videnskabsteoretisk interesserede læser.

Anette Reenberg

Remote sensing and tropical land management. Ed. by M. J. Eden and J.T. Parry.

Wiley, Chichester 1986. XII, 365 s., ill. 24 cm. GBP 37,-.

Bogen er bygget op over 17 artikler, som har været præsenteret ved en workshop fra Commonwealth Geographical Bureau, McGill University, Montreal, august 1983.

De behandlede emner er grupperet i tre hovedafsnit: Land Classification, Land Use Survey og Monitoring Agricultural Resources and Land Cover. Den metodiske hovedvægt i de præsenterede casestudier ligger på anvendelse af LANDSAT-data, men også analyser baseret på flyfoto, radar og NOAA-data vises. Alle eksempler er som titlen antyder knyttet til tropiske udnyttelsessystemer. Artikelformen giver en god og tætstående redegørelse for de enkelte emner, men giver til gengæld ikke rum for en bredere vurdering af de forskellige datatypers relative fordele. Et indledende generelt afsnit om remote sensing samt et afsluttende afsnit om perspektiverne for anvendelse af remote sensing i troperne opvejer i nogen grad dette.

Anette Reenberg

John F. Lounsbury & Frank T. Aldrich: Introduction to geographic field methods and techniques. 2. ed.

Merrill, Columbus 1986.

XII, 212 s., ill. 25 cm. Pris ikke oplyst.

Denne bog er en introduktion til geografiske feltmetoder og teknikker. Bogen er opdelt i 5 kapitler. Disse beskriver bl.a. kortgrundlag anvendt ved feltarbejde, opmålingsinstrumenter, udarbejdelse af

spørgeskemaer og planlægning af større undersøgelser. Bogen er meget generel og mangelfuld i beskrivelsen af teknikker og instrumenter anvendt inden for de mest almindelige geografiske discipliner.

Henrik Breuning Madsen

Soil map of the European Communities 1:1.000.000. Commission of the European Communities. Directorate-General for Agriculture Coordination of Agricultural Research.

Commission of the European Communities Directorate-General »Telecommunications, Information Industries and Innovation«, Luxembourg 1985.

124 s., 9 kort. 30 cm. DEM 247,-.

EF-jordbundskort i skala 1:1.000.000 er udarbejdet af en ekspertgruppe under D6 VI i EF. De 12 medlemslande er gengivet på ialt 7 kort. Kortene er ikke let læselige, idet jordtyperne er angivet med et indviklet nummersystem, der først giver mening, når man har set i legenden, der fylder 2 separate ark à 1×1 m. Tydningen af legenden kræver endvidere et godt kendskab til FAO's jordklassifikationssystem.

Kortene er ledsaget af et tekstbind, der beskriver systemet, og som giver en generel oversigt over land-use og land evaluation i EF samt over de nationale kortlægninger. Kortene kan være til nytte for geografilærere og -studerende ved regionale studier.

Henrik Breuning Madsen

Don und Maureen Tarling: Kontinental-Drift. (Geocolleg; 10).

Borntraeger, Berlin 1985.

IV, 106 s., ill. 21 cm. DEM 24,-.

En god lille bog, der på en overskuelig måde beskriver kontinentaldriften. Bogen, der er på tysk, vil være anvendelig for geografistuderende eller for undervisere i gymnasium og folkeskole.

Henrik Breuning Madsen

Loess and the quaternary: Chinese and Hungarian case studies. Ed. by Márton Pécsi. (Studies in geography in Hungary; 18).

Akadémiiai Kiadó, Budapest 1985.

125 s., ill. 25 cm. USD 14,-.

Denne bog indeholder en række artikler, der er blevet præsenteret ved et seminar afholdt i Budapest i oktober 1984. Der er i bogen gengivet 11 bidrag omhandlende forskellige undersøgelser af løssaflejringer beliggende i Kina eller Ungarn. De beskrevne undersøgelser omfatter bl.a. kvartær stratigrafi ud fra løss, lerminera-

logi, pedologi og vandforhold i den umættede zone. Bogen vil kun have interesse for fagfolk med særlig interesse i løss.

Henrik Breuning Madsen

Geochemischer Atlas Bundesrepublik Deutschland: Verteilung von Schwermetallen in Wässern und Bachsedimenten. Heinrich Fauth, ... et al.

Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe, Hannover 1985.

79 s., kort & 2 transparanter i lomme. 48 cm. DEM 68,80.

Denne geokemiske atlas viser de geokemiske forhold i flodvand og -sediment i Vesttyskland. På de første sider gennemgås metodikken for udarbejdelsen af atlasen, og derefter vises landsdækkende kort i skala 1:200.000, hvor følgende grundstoffer er kortlagt: Cd, Co, Cu, F, Ni, Pb, U, Zn, Ba, Cr, Sr, V, Li, W, Sn. Til sidst er der givet eksempler fra Münster og Harzen med kort i skala 1:200.000 og 1:50.000.

Henrik Breuning Madsen

J.C. McVeigh: Energy around the world: an introduction to energy studies: global resources, needs, utilization.

Pergamon, Oxford 1984.

XIII, 253 s., ill. 23 cm. USD 15,-.

Denne bog, der omhandler forskellige energikilder, er baseret på forfatterens noter fra en forelæsningsrække. Bogens første kapitel er en introduktion til energibegrebet, og det andet kapitel er en historisk gennemgang af energibehovet i verden. De efterfølgende kapitler beskriver de forskellige energikilder i rækkefølge efter deres relative vigtighed: Olie, kul, gas, vandkraft, biomasse, atomenergi, solenergi og andet. Bogen er anvendelig for læsere med kun ringe forhåndsviden på feltet.

Henrik Breuning Madsen

H. van Keulen and J. Wolf: Modelling of agricultural production: weather, soils and crops.

PUDOC, Wageningen 1986.

X, 479 s., fig. 23 cm. FRF 110,-.

Denne bog er blevet til på basis af et internationalt kursus om simuleret plante-produktion afholdt i Wageningen i Holland. Bogen giver læseren en god introduktion i, hvordan kvantitative beregninger af planteproduktion udføres både med simple og mere komplicerede modeller. Bogen er fyldt med regneopgaver,

hvilket giver læseren mulighed for at teste, hvorvidt det læste stof er forstået. Der er sidst i bogen en facitliste til opgaverne.

Henrik Breuning Madsen

D.C. Adriano: Trace elements in the terrestrial environment.

Springer, New York 1986.

XIX, 533 s., ill. 25 cm. DEM 228,-.

Denne bog beskriver forskellige sporstoffer eller tungmetaller i jord-plante-systemet. Følgende grundstoffer behandles grundigt: Ar, B, Cd, Cr, Cu, Pb, Mn, Hg, Mo, Ni, Se og Zn, medens en række andre grundstoffer beskrives mere overfladisk. Ved gennemgangen af grundstofferne, der hver får et kapitel, beskrives deres forekomst geologisk set, deres forekomst og opførsel i jord og planter, deres forekomst og toxicitet i drikkevand og deres indflydelse på økosystemet i øvrigt. Bogen er et meget velegnet opslagsværk, og den er god, hvis et samlet overblik over forskellige stoffers opførsel i miljøet ønskes.

Henrik Breuning Madsen

The climate of Europe: past, present and future: natural and man-induced climatic changes: a European perspective. Ed. by Hermann Flohn and Roberto Fantechi.

Reidel, Dordrecht 1984.

X, 356 s., ill. 25 cm. Pris ikke oplyst.

Bogen indledes med en detaljeret gennemgang af de forskellige faktorer, der indgår i de ofte meget komplekse teorier til forklaring af kort- og langtidvarige klimavariationer. Derefter følger en gennemgang af de naturlige årsager til globale klimasvingninger de sidste tusinde år. De efterfølgende afsnit behandler de sidste hundrede års bestræbelser på en nøjagtig og international registrering af selv meget små og kortvarige variationer. Et stort centralt kapitel omhandler den menneskelige påvirkning af atmosfæren ved en stigende forurening og et stigende indhold af kuldioxid. Der er specielt stor risiko for, at det store kuldioxidindhold vil medføre store temperaturstigninger med store følgevirkninger. Bogen afsluttes med en gennemgang af de væsentligste kort- og langtidsvariationer, og muligheden for fremtidige prognoser af deres størrelse og samspil. Der fokuseres specielt på klimasvingningernes indflydelse på fødevarerproduktionen de sidste hundrede år og i fremtiden, samt hvordan en varsling af fremtidige klimasvingninger

kan forhindre store regionale variationer i fødevarerproduktionen.

Birger Hansen

Climatic changes on a yearly to Millennial Basis: geological, historical and instrumental records: proceedings of the second Nordic symposium on climatic changes and related problems, held in Stockholm, Sweden, May 16-20, 1983. Ed. by N.-A. Mörner and W. Karlén.

Reidel, Dordrecht 1984.

XVIII, 667 s., ill. 25 cm. NLG 210,-.

Ved en kombination af geologiske, paleoklimatiske, historiske og arkæologiske data indsat i moderne modeller og teorier forsøger forfatteren at finde de faktorer, der har den største indflydelse på nutidige og fremtidige kort- og langtidsvariationer af det globale klima. Bogen viser, at der er store regionale variationer på både den nordlige og den sydlige halvkugle. Tidsperioden for variationerne varierer mellem 60 og 150 år og størrelse varierer mellem 0.1 og 10°C. Der gives mange gode eksempler på undersøgelsesmetoder og -resultater fra forskellige regioner, og bogen kan varmt anbefales til læsere med speciel interesse for emnet.

Birger Hansen

Christian-Dietrich Schönwiese: Praktische Statistik für Meteorologen und Geowissenschaftler.

Borntraeger, Berlin 1985.

VI, 231 s., ill. Pris ikke oplyst.

Bogen giver en god gennemgang af de statistiske metoder inden for den meteorologiske og klimatologiske forskning. De generelle statistiske begreber behandles i de indledende afsnit, og derefter følger stikprøveanalyse, usikkerhedsberegning, test af hypotese og fordelingstype, samt varians- og tidsserieanalyse. Den teoretiske gennemgang er god og let forståelig, og hvert afsnit afsluttes med detaljerede og vel illustrerede regneeksempler, hvilket gør bogen anvendelig som lærebog eller som god inspiration til videregående studier.

Birger Hansen

J.T. Houghton, F.W. Taylor, C.D. Rodgers: Remote sounding of atmospheres.

Cambridge University Press, Cambridge 1984.

343 s., ill. 24 cm. GBP 35,-.

Bogen omhandler på kortfattet vis de generelle principper i remote sounding af jordens atmosfære. De forskellige måle-

instrumenters udvikling og anvendelse behandles i de indledende afsnit og efterfølges af en teoretisk og teknisk gennemgang af metoderne i forbindelse med måling af atmosfærens strålings- og energibalace. Måling af temperatur, vanddampindhold og vindhastighed i atmosfæren i forbindelse med vejrprognoser gennemgås, og bogen afsluttes med en interessant gennemgang af resultaterne fra remote sensing studierne af atmosfæren omkring Venus, Merkur og Mars. Bogen er veldokumenteret med en del gode og velillustrerede eksempler, og den er velegnet som håndbog inden for emnet: Remote Sensing.

Birger Hansen

Milankovitch and climate: understanding the response to astronomical forcing. Ed. by A. Berger, ... et al. (NATO ASI Series. Series C: Mathematical and physical sciences, 126)

Reidel, Dordrecht 1984.

2 bd., ill. 25 cm. USD 117,-.

Ved et internationalt symposium afholdt i Palisades, U.S.A., i 1982 har ca. 100 forskere i en uge behandlet det klassiske, men uløste geofysiske problem: udviklingen af den Pleistocæne istid og skabelse af nye istider.

Ved mødet fokuserede man specielt på en teori, der blev udviklet af den jugoslaviske matematiker Milutin Milankovitch i 1930'erne. Teoriens hovedindhold er, at istiderne skyldes større fluktuationer i det globale klima. Disse fluktuationer skyldes ændringer i den indkomne solare stråling på grund af ændringer i jordens bane omkring solen. Milankovitch mente, at afstanden til solen var afhængig af gravitationsfeltet omkring jorden, og da man kan beregne tidligere ændringer i gravitationsfeltet med rimelig nøjagtighed, skulle det være muligt, at opstille en model hvor en istids varighed og udbredelse var afhængig af størrelsen og variationen af gravitationsfeltet omkring jorden.

Ved mødet blev forskellige modeller foreslået, deres kalibrering på den Pleistocæne istid blev diskuteret, og modellernes anvendelse til estimering af kommende istider blev evalueret.

Birger Hansen

Horst Malberg: Meteorologie und Klimatologie: eine Einführung.

Springer, Berlin 1985.

IX, 299 s., ill., 25 cm. DEM 98,-.